

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1936-37

OPERA

Urednik: M. Bravničar

Izhaja za vsako premijero

Din¹/₂ 50

Okusno Vas oblači le
DAMSKI MODNI SALON

Cene in izdelava solidna

Sonja

GLEDALIŠKA UL. 7

NOVO OTVORJENI
SALON DAMSKIH KLOBUKOV

„OREL“
LJUBLJANA
SV. PETRA C. 13

VELIKA IZBIRA IN PRVOVRSTNA
KVALITETA — NIZKE CENE

IZVOLITE SI OGLEDATI MOJE IZLOŽBE!

PAPIR, pisarniške, tehnične in šolske potrebščine ●

Najugodnejše v največji izbiri ●

IV. BONAČ, Ljubljana ●

Akademiki dobijo pri nakupu popust

Nalivna peresa ●

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1936/37 ŠTEV. 8

OPERA

UREDNIK: M. BRAVNIČAR

SCHUBERT-BERTÈ:

PRI TREH MLADENKAH

PREMIERA: 25. DECEMBRA 1936

Ljubka spevoigra iz življenja starega Dunaja »Pri treh mladenkah« je bila pri nas že ponovno uprizorjena. Ko je stopila pred dvajsetimi leti prvič na operetni oder na Dunaju, se je občinstvo navdušilo za to idilo iz življenja poljudnega skladatelja Schuberta in njegovih prijateljev; drugače pa so sprejeli to stvar nekateri glasbeni poročevalci. Mnogo izmed teh so bili mnjenja, da more takšna oblika spevoigre veliko prispevati k popularizaciji Schubertove glasbe med množico priprostih poslušalcev, drugi zopet so oporekali temu stališču in trdili, da je takšen način predelave glasbenih umetnin pregrešen in nasproten spoštovanju, ki ga zasluži neusahljivi melodični vrelec Schubertove muze. Med temi dvema stališči bo tudi marsikateri naš obiskovalec gledališča kolebal in iskal primerne odgovora. Naša naloga pa ni, zavzeti eno teh stališč, temveč osvetliti in karakterizirati uprizorjeno delo in njegove tvorce, da na ta način pripomoremo k popolnejšemu razumevanju in užitku izvajane dela.

»Pri treh mladenkah« je nad dvajset let stalno na sporedih operetnih odrov in že to dejstvo priča, da ima ta spevoigra življensko sposobnost. Od drugih sorodnih iger jo odlikuje tudi to, da prinaša košček resničnega življenja znamenitega skladatelja, ki je prav za prav glavni junak spevoigre in hkratu avtor njene glasbe.

Vsebino sta prikrojila po Bartschevem romanu »Schwammerl« dr. A. M. Willner in Heinz Reichert; glasbo pa je sestavil iz raznih Schubertovih skladb Henry Bertè. Iz velikega Schubertovega zaklada je Bertè izbral večinoma take stvari, ki so bile že splošno priljubljene in so bile znane tudi že širokemu krogu glasbenih ljubiteljev. Glasbeno snov je prikrožil odrskim zahtevam in potrebam na ta način, da je iz odlomkov različnih Schubertovih skladb sestavil glasbene točke v obliki potpurijev ali pa je citiral krajšo skladbo v celoti in jo primerno instrumentiral. V spevoigri »Pri treh mladenkah« srečamo znane Schubertove pesmi, odlomke iz njegovih klavirskih skladb, uvertur, koračnic, impromptujev in celo delce njegovih simfonij i. t. d. Marsikdo je spoznal Schuberta in njegovo glasbo šele po spevoigri »Pri treh mladenkah«, pa mu tudi takšen način poznanstva ni bil v škodo.

*

Bertè Henry je bil plodovit operetni skladatelj, ki je zložil mnogo operet in baletov, toda trajnejši uspeh je dosegel edino z glasbo, ki ni bila njegova. Rojen je bil 8. maja 1857. v Galgoczu na Madžarskem. Na Dunaju, kjer je živel, so uprizorili večino njegovih baletov: Zlati pravljичni svet (1893.), Amor na potovanju (1900.), Čar avtomata (1901.), in nekatere izmed njegovih številnih operet: Novi župan (1905.), Srečni norec (1909.) i. t. d. V drugih nemških mestih pa je imel premiere operet: Mali chevalier (Dresden, 1907.), Kreolska kri (Hamburg, 1911.), Lepi gardist (Breslav, 1907.), Pravljичni princ (Hannover, 1914.) i. t. d.

Leta 1916. je sestavil iz Schubertovih melodij spevoigro »Pri treh mladenkah«, s katero je imel več uspeha kakor z lastnimi operetami.

H. Bertè je umrl 25. avgusta 1934. v Perchtoldsdorfu.

*

Franc Schubert, osrednja postava v »Treh mladenkah«, je bil rojen 31. januarja 1797. v Lichtenthalu pri Dunaju. Ker je že v zgodnji mladosti kazal izredno glasbeno nadarjenost, je bil sprejet

v deški dvorni zbor, kjer je pod vodstvom Rucziczka in Salierija dobil temeljito glasbeno vzgojo. S službami ni imel sreče in je bil vse življenje navezan le na honorarje za svoje skladbe. Življenje mu je potekalo v pomanjkanju in v skrbeh za vsakdanji kruh. Njegov prijatelj, pesnik Franc Schober (* 17. V. 1798. v Malmö, † 13. IX. 1883. v Dresdenu), ki ga srečamo tudi »Pri treh mladenkah«, mu je pomagal, da se je lahko posvetil izključno skladanju. Stanovala sta skupaj in Schober je Schuberta tudi denarno podpiral. Svojega velikega prijatelja je Schober preživel za celih 55 let. Seznanil ga je tudi z znamenitim pevcem Mihaelom Voglom (* 10. VIII. 1768. v Steyeru, † 19. XI. 1840. na Dunaju), ki je postal najboljši interpret Schubertovih pesmi. Bil je med prvimi, ki je spoznal veliki pomen in umetniško vrednost Schubertovih pesmi ter jih z avtentičnim podajanjem odkrival občinstvu. Tudi Vogla srečamo »Pri treh mladenkah« v družbi prijateljev Schuberta in Schobra.

Franc Schubert je bil izredno plodovit skladatelj, ki je v svojem kratkem življenju zložil veliko število pesmi, klavirskih skladb, komorne glasbe, simfonij, uvertur, maš, oper i. t. d. Njegov glasbeno zgodovinski pomen pa je predvsem v njegovih pesmih, v katerih je osvobodil obliko in harmonijo dotedanjih ozkih spon. V dramatski glasbi ni uspel, ker je bil pač rojen lirik in ker ni dobil učinkovitih opernih tekstov. Umrl je 32 let star na Dunaju 19. novembra 1828.

Letno poročilo o sezoni 1935/36

A. OSOBE:

- I. *Upravnik*: Župančič Oton, III-2;
- II. *Pisarna uprave*:
 Mahkota Karel, VI, ekonom in nadzornik zgradb;
 Jančar Minka, zvan. II-1, dnevna blagajničarka;
 Pliberšek Antonija, zvan. II, pisarniška pomočnica in večerna blagajničarka drame;
 Remec Gizela, pisarniška pomočnica;
 Mastnak Maks, služitelj II-2;

III. Računski odsek:

Hočevar Jurij, rač. inspektor VI-1;
Rakovec Rudolf, blagajnik IX-2;
Galovič Vojteh, pomožni knjigovodja.

IV. Opera:

a) ravnatelj opere: Polič Mirko, V;
b) kapelniki: Neffat Anton IX, Raha-Rajhenič Josip (volonter), Štritof Niko VIII, dr. Švara Danilo;
c) solisti: Banovec Svetozar IX, Gavella-Gjungjenac VII, Gostič Josip X, Kavčnik-Thierry Vilma VII-1 (na bolniškem dopustu), Marčec Štefan VII, Peček Bojan VI, Polič Štefanija VII, Primožič Robert VI, Ribič Ivanka VII-1, Štagljar-Kogej Mila X-2, Zupan Drago VII, Francel Ivan, Janko Vekoslav, Kolacio Aleksander (volonter), Oljekop Olga, Župeuc Zvonimira;

Bernot-Golob Franja, Betetto, Julij, Kreft-Špan Nuša;
č) orkester: vijolina I.: Trost Ivan, VII, koncertni mojster; Jeraj Karel, namestnik koncertnega mojstra; Höller Blanda, Marin Slavko, Stanič Fran, Vekjet Marcel; vijolina II.: Bravničar Matija IX-1, Jermol Albert, Lubec Roza, Zupančič Josip X-2; viola: Šušteršič Vinko X-1, Bajda Ivan IX-1, Ivančič Avgust; čelo: Müller Gustav, Comelli Ludvik; kontrabas: Medved Jakob X-1, Godina Pavel; flavta: Korošec Slavko, Drpal Silvester; oboa: Kocjan Rihard, Flego Branko; klarinet: Laun Vaclav, Gregorc Janko; fagot: Pokorny Josip, Hauck Viljem; rog: Moravec Feliks, Hafner Ivan X, Ušak-Capponi Franc, Dolinar Franc IX; trobenta: Hossner Josip, Juvan Tomaž, Pajk Josip; pozavna: Karas Fran, Pegan Leander, Klier Anton; tuba: Wohlfahrt Žiga; tolkala: Kočovski Bogomil; harfa: Doubravska Dulka;

d) zbor: Appeltauer Josipina IX, Bekš Zorko IX, Erklavec Albin X (umrl 12. januarja 1936), Jelnikar Fran IX, Ivanuša Luiza IX, Marolt Franc IX, Mauzer Helena IX-1, Mencin Ivan IX, Mencin Marija IX, Mišič Marija X-1, Nerat-Ramšak Angela X-1, Perko Anton X-1, Povše Radko X-1, Ribič Avgust X-1, Rus Josip X-2, Strniša Karolina X-1, Škrjanc Pavla

Tri slike
 o uprizoritvi
 BOHEME
 v ljubljanski operi.
 (Foto R. Kos z Leico)
 Dirigent in režiser:
 Niko Štritof
 Mimi (Gjungjenac)
 Musetta (Župevčeva)
 Rudolf (Gostič)
 Marcel (Primožič)
 Schaunard (Kolacio)
 Colline (Betetto)

X-1. — Arčon Arnold, Buh Angela, Cankar Ivan, Česnik Stane, Hauck-Gerlovič Zofija, Kristančič Marjan, Rupnik Leopoldina, Rus Marija, Sekula Alojzij, Simončič Maks, Škabar Emil, Škele Ruža.

e) balet: Mohar Erna X-2 (na bolezenskem dopustu), Golovin Peter, baletni mojster, Adamič Japelj Silva, Bracar Rezi, Bredrač Ada, Kirbos Fani, Bravničar-Pavšič Gizela, Remškar Marta, Skala Greta, Smerkolj Vali.

f) arhivar: Sirnik Vinko, IX-1;

g) inspicijenta: Frelj Emil, Ocvirk Zdravko;

h) sufler: Drenovec Josip;

i) rekviziter: Kosec Filip, zvan. II;

j) tehnično osebje: gledališki mojster: Leben Franc, X-1; frizerja: Jakl Alojzij, Koder Roza, zvan. I-11; elektrotehnika: Kastelic Josip, služ. II-3, Rižnar Ivan; kurjač: Hartman Ivan, služ. II-2; dekoraterji: Cesar Franc, Logar Jernej, služ. II-3, Pirjevec Matija, Saje Ivan, Sever Alojzij, Vrhovnik Franc, Wohlmuth Ludvik, Tillinger Ignac, Tinta Anton, služ. II-3; nočni čuvaj: Rotar Vinko; čistilke: Videmšek Antonija, služ. II-3, Pavlič Ivanka, Pogačar Kristina;

k) sluge: Pritekelj Blaž, služ. II-3, Vodišek Anton.

VI. *Gledališki atelijeji:*

a) Inscenator in scenograf: inž. arh. Franz Ernest;

b) šef lasuljar: Navinšek Emil;

c) krojačnica: Habič Marija, služ. II-3, Hrovat Josip X, Pirman Ana, zvan. II, Stanič-Pušnik Julija, služ. II-3, Remžgar Franc, Stanič Franc, Novak Ana, Pirman Zofija (garderobni večerni pomočnici);

č) slikarna: Skružny Václav, šef slikarne, Magolič Ludvik, X-1, slikar; Skružny Ladislav, pripravnik; Kuclar Ivan, služitelj;

d) mizarna: Kralj Anton, X-1, Vene Alojzij, zvan. II, Zajc Ivan.

DELOVANJE OPERE.

Opera Narodnega gledališča v Ljubljani je imela tekom sezone 1935-36 215 predstav, in sicer 124 opernih, 89 operetnih predstav in 2 baleta. Abonenti so prejeli 90 predstav, vse ostale predstave so bile izven abonmana.

V ansamblu je nastopila prvič v minuli sezoni dramatična pevka sopranistka Olga Oljdekopova. Volontirala sta na našem odru bari-tonist Kolacio Aleksander in dirigent Raha-Rajhenič Josip. Stalni gost je ravnatelj Julij Betetto.

Tekom sezone se je vprizorilo 32 del, od teh v operi 19, v opereti 12 in 1 delo v baletu.

Med opernimi predstavami smo imeli 7 premier, 3 nove reprize in 9 repriz iz prejšnjih sezon; v opereti 4 premiere in 8 repriz; vprizorjeni balet je bila ponovitev.

Dirigirali so:

Neffat Anton 8 del, 48 predstav;
ravnatelj Polič Mirko 5 del, 27 predstav;
Raha-Majhenič Josip 5 del, 39 predstav;
Štritof Niko 9 del, 61 predstav;
dr. Švara Danilo 5 del, 40 predstav.

Režirali so:

Balatka Vera kot gost 1 delo, 8 predstav;
Debevec Ciril 4 dela, 22 predstav;
Golovin Peter 4 dela; 22 predstav;
dr. Hagemann kot gost 1 delo, 2 predstavi;
Kreft Bratko 2 deli, 20 predstav;
Krivecki Boris 1 delo, 2 predstavi;
Polič Mirko 2 deli, 18 predstav;
Primožič Robert 3 dela, 22 predstav;
Šest Josip 6 del, 39 predstav;
Štritof Niko 5 del, 35 predstav;
Zupan Drago 3 dela, 25 predstav.

(Nadaljevanje v prihodnji številki.)

Razno

Felix Weingartner ni več ravnatelj dunajske državne opere.

Felix Weingartner se je na željo ministra prosvete odpovedal vodstvu državne opere na Dunaju; odslej bo na tem zavodu dirigiral kot gost. Za zasluge mu je bil priznan naslov generalnega glasbenega ravnatelja. Dr. Weingartner bo letos dirigiral v državni operi »Tristana in Isoldo«, »Nibelung« in pozneje Kienzlovo opero »Don Quichot«. Prosvetni minister je poveril vodstvo opere dr. Ervinu Kerberu, za umetniška sodelavca pa je imenoval Bruna Walterja in H. Knappertsburscha.

Wilhelm Furtwängler ne sme dirigirati v Ameriki.

Znameniti nemški dirigent Wilhelm Furtwängler bi moral od novembra 1936. do januarja 1937. dirigirati 12 koncertov newyorškega simfoničnega orkestra. Svoj dogovor pa je moral iz političnih razlogov umakniti: so se zoperstavili nastopu nemškega dirigenta Židi.

V. Talich komander švedskega reda.

Švedski kralj je odlikoval dirigenta V. Talicha s komanderskim križem. Severne zvezde za zasluge na polju švedsko-čehoslovaškega kulturnega zbližanja.

PRIHODNJI OPERNI SPORED.

Naslednja novost v opernem gledališču bo J. Beneševa opereta »Navihanka«. V glavnih vlogah bodo nastopili Brumen-Lubejeva, Poličeva, Nablocká, Gorski, Pečér, Zupan, Golovin in Frelih.

Režija: prof. O. Šest.

Glasbeno vodstvo: dr. D. Švara.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Zupančič. Urednik: Matija Bravničar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

Foto atelje-studio
J. POGAČNIK
LJUBLJANA
Aleksandrova cesta 3
se priporoča

ALFONZ BREZNIK

LJUBLJANA
ALEKSANDROVA 7

Vsa glasbila in strune

CINKOVO BELILO „BRILJANT“

zlati, srebrni, beli, zeleni in sivi pečat

LITOPON „TITANIK“

originalno 30 % blago, odporno proti svetlobi

SVINČENI MINIJ „RUBIN“

garantirano 30 % svinčenega superoksida

KOVINE IN KOVINSKI POLIZDELKI VSEH VRST!

Metalno akcijnarsko društvo, Ljubljana

Telefon 2727

Pri treh mladenkah

Spevoigra v treh dejanjih. Spisala dr. A. M. Willner in H. Bert. — Uglasbil po Schubertovih motivih Heinrich Berté.

Dirigent: V. Šušteršič

Režiser: D. Zupan

Franc Schubert	A. Kolacio
Baron Schober, pesnik	I. Gorski
Moric pl. Schwind, slikar	F. Jelnikar
Kupelwieser, risar	F. Žagar, k. g.
J. M. Vogl, pevec dvorne opere	A. Petrovčič
Kristjan Tschöll, dvorni steklar, oče treh mladenk	D. Zupan
Gospa Marija Tschöll	K. Sternišova
Haiderl } tri mladenke {	I. Cankarjeva
Hederl }	N. Španova
Hannerl }	Z. Gjungjenac
Demoiselle Lucia Grisi, pevka dvorne opere	Št. Poličeva
Grof Scharntorff, danski poslanik na Dunaju	L. Drenovec
Nowotny, špicelj	B. Peček

Ferdinand Binder, poštar	E. Frelih
Andrej Bruneder, sedlarski mojster	F. Hvastja
Gospa Brametzberger, hišnica	A. Rakarjeva
Gospa Weber, stranka v I. nadstropju	R. Škeletova
Mici, služkinja pri Tschölllovih	M. Rusova
Roza, služkinja pri Grisi	P. Rupnikova
Žane, pikolo	M. Remškar
Stingl, pekovski mojster	R. Povše
Krautmayer, nadzornik	A. Arčon
Prvi } pevec in muzikant {	M. Kristančič
Drugi }	A. Perko
Tretji }	J. Štular

Otroci, dekle, dame, gospodje in dva grenadirja.

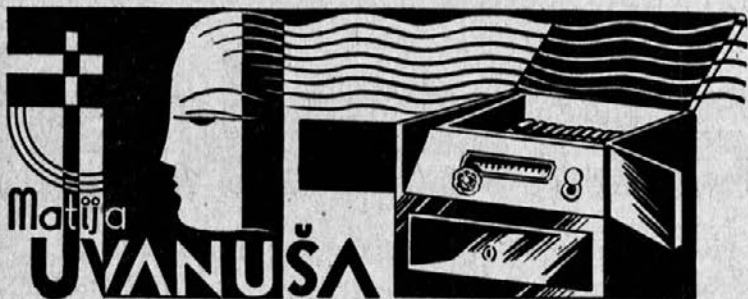
I. dejanje se godi na Schubertovega stanovanja.

II. dejanje v Tschölllovih.

III. dejanje na v Hietzingu.

Dunaj 26.

NAJVLJUDNEJE SE PRIPOROČA

Frizer za dame in gospode v pasaži palače VIKTORIJA
LJUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA ŠTEV. 4

Zobna ordinacija

Dentist teh.

Leopold Smerkolj

laboratorij za moderno tehniko in keramiko
ordinira za zdravljenje zob od 8-12 ure dop.
in od 2-6 ure pop.

Ljubljana VII. Celovška cesta 32 // Telefon 34-48